

บทบาทชาวบ้านในการจัดสรรงบประมาณ

()

หลักการเบื้องต้นของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย กล่าวคือ ทุกคนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย เท่าที่ผ่านมาระบุว่าเราดำเนินการผ่านตัวแทนในการดำเนินงานต่างๆ เช่น ออกกฎหมายก็ผ่านสภาผู้แทนราษฎร การดำเนินงานต่างๆ ผ่านรัฐบาล รวมทั้งประมาณก็มอบหมายให้รัฐบาลดำเนินงาน เราชาวบ้านทั่วไป ก็คุ้นกับการเสียภาษี เพราะเป็นหน้าที่หลักของประชาชนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ส่วนการจัดสรรงบประมาณชาวบ้านทั่วไปไม่รู้จัก และไม่คุ้นเคย เพราะไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมและรับรู้ ได้แต่เพียงรับทราบว่าเป็นปีหนึ่งๆ รัฐบาลรายงานผลว่ารัฐบาลได้ใช้จ่ายไปทำอะไรบ้างเท่าไร เมื่อปีที่แล้ว และมาทราบอีกทีก็ตอนมีข่าวว่ามีการทุจริตโครงการนั้น โครงการนี้ มีข่าวสารการทุจริต เจ้าหน้าที่ถูกจับ ประมาณแผ่นดินก็เป็นเช่นนั้นอย่างซ้ำซาก ขณะนี้ชาวบ้านก็จำเจอยู่เช่นนั้น และยังคงมีสภาพเช่นนั้น

เมื่ออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยทุกคน ฉะนั้นจะทำอย่างไรมีช่องทางใดประกอบกับรัฐธรรมนูญแทบทุกเรื่องได้กำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ผู้เขียนมีความเห็นว่าในอนาคต ชาวบ้านควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณของแผ่นดิน () โดยจะเข้ามามีบทบาทจัดสรรงบประมาณอย่างไร เท่าไร ย่อมขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลและนโยบายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะเริ่มศักราชเปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนในการจัดสรรงบประมาณได้มากน้อยแค่ไหน แต่เดิมโดยรัฐบาล กระทรวง ทบวง กรม จะกำหนดแผนงานโครงการและจัดสรรงบประมาณไปตามแผนงานนั้นๆ โดยยึดแนวปัญหาของประเทศ โดยไม่ได้ฟังเสียงของประชาชนแต่อย่างใด ระยะเวลาที่มีแนวและยอมรับฟังปัญหา หรือสาระของพื้นที่บ้าง แต่ไม่มากนัก แม้จะมีนโยบายหรือแนวทางดังกล่าว สภาพปัญหาและความต้องการของชาวบ้านก็มีได้

รับการแก้ไขและเหลียวแล ฉะนั้นสภาพปัญหาและความต้องการก็ยังมีอยู่อย่างกว้างขวาง และหมักหมมจนยากแก่การเยียวยาและแก้ไข ผู้เขียนเห็นว่าถึงเวลาแล้วที่ทำอะไร จะกำหนดให้ชาวบ้านเข้ามาจัดสรรงบประมาณด้วยตนเอง จริงอยู่โดยหลักการแต่เดิมมักอ้างว่า มีแผนมีโครงการแก้ปัญหาของประเทศและของพื้นที่อยู่แล้ว แต่ในแง่ข้อเท็จจริงปัญหาของพื้นที่ก็ยังถูกละเลยไม่ได้รับการเหลียวแล และแม้แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่ประชาชนจะหวังพึ่ง เป็นองค์กรหลักแต่เอาเข้าจริงก็มิได้เป็นไปตามที่ตั้งใจไว้ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านั้น มีพรรคมีพวก จะทำอะไรก็ถือพรรคพวกตนเองเป็นใหญ่ ชาวบ้านโดยทั่วไปไม่ได้รับประโยชน์แต่ประการใด ปัญหาของชาวบ้านยังคงถูกละเลยเช่นเดิม เมื่อเป็นเช่นนี้เห็นว่า ควรจะถึงเวลาให้ชาวบ้านเข้ามาจัดสรรงบประมาณเอง

สำหรับแนวทางการให้ชาวบ้านเข้ามามีบทบาทจัดสรรงบประมาณเองสิ่งที่สำคัญที่สุดให้มีการ

รวมทั้งระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อมีนโยบายแล้วส่วนวิธีและขั้นตอนนั้น ควรดำเนินการเป็น

1 ขณะนี้รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด แต่ในแง่ข้อเท็จจริง รัฐบาลจัดสรรงบประมาณผ่านแผนพัฒนาจังหวัดไม่ถึง 1% ของงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งเป็นจำนวนน้อยมาก ฉะนั้นผู้เขียนเห็นว่าควรเพิ่มงบประมาณโดยผ่านระบบแผนพัฒนาจังหวัดเป็น 10% ของงบประมาณประจำปี

2 ประสานงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ให้กำหนดแนวทางจัดสรรงบประมาณภาคประชาชนจำนวนหนึ่ง เพื่อนำมาใช้จัดสรรงบประมาณในการสนองความต้องการของท้องถิ่นและความต้องการของประชาชนโดยตรง โดยให้ประชาชนเสนอโครงการตามสภาพปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง

ประการสุดท้าย รัฐบาลกำหนดเงินจำนวนหนึ่งเพื่อให้ประชาชนแต่ละจังหวัด อำเภอ นำไปให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณด้วยตนเอง โดยไม่เป็นนโยบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ แต่ให้ชาวบ้านนำไปใช้ตามความจำเป็นของตนในพื้นที่

แนวความคิดในการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชาวบ้านมีโอกาสเข้ามาจัดสรรงบประมาณเองหรือเรียกว่า การจัดสรรงบประมาณภาคประชาชน เป็นแนวความคิดที่ขณะนี้รัฐบาลทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่เจริญแล้ว ทั้งยุโรป อเมริกา และประเทศที่กำลังพัฒนาทั่วโลก กำลังให้ความสนใจและหลายประเทศได้เริ่มมีนโยบายนี้แล้ว และทราบว่าจะสหประชาชาติได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้รัฐบาลทั่วโลกได้ดำเนินการไปในทิศทางดังกล่าวดังได้กล่าวมาแล้วว่า การเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีโอกาสจัดสรรงบประมาณด้วยตนเอง นอกจากจะเป็นการส่งเสริมระบอบการปกครองประชาธิปไตยโดยตรง ยังจะเป็นการแก้ปัญหาและสนองความต้องการของชาวบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล อย่างไรก็ตาม

ผู้เขียนเห็นว่าหากรัฐบาลกังวลว่าชาวบ้านอาจไม่มีความรู้ ความชำนาญในการจัดสรรงบประมาณควร
ทำเป็นโครงการทดลองก่อนโดยทดลองทำในแต่ละภาค ภาคละ 2-3
ปัญหาในการที่จะขยายต่อไป

การบริหารราชการแผ่นดินโดยปกติ กระทรวง ทบวง กรม สภาผู้แทนราษฎรและองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จะเป็นผู้มีนโยบายและแนวทางดำเนินงานโดยประชาชนไม่มีความรู้เห็นและมีส่วนร่วมแต่
ประการใด แต่ผู้เขียนเห็นว่าเพื่ออนาคตนี้ให้เป็นที่มาของรัฐธรรมนูญประชาชนและภาคประชาสังคมควร
เข้ามามีส่วนร่วมไม่มากนักน้อยในทุกระดับของการดำเนินงานสาธารณะ โดยต้องพัฒนาภาคประชาชนให้
มีความเข้มแข็งและพิจารณาเห็นว่าการจัดสรรงบประมาณภาคประชาชนจะเป็นแนวทางทำให้ประชา
สังคมมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ในที่สุด ท้องถิ่นและประเทศชาติก็จะเจริญไปในทิศทางที่ประสงค์

